

သတင်းထုတ်ပြန်ချက်

“ မြန်မာ့သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲစေဖို့ သစ်လွင်သော ဓာတ်သတ္တု သယံဇာတဆိုင်ရာမူဝါဒနှင့် ဥပဒေများ လိုအပ်”

မြန်မာ့စီးပွားရေးကဏ္ဍ တာဝန်ယူမှုရှိရေး အထောက်အကူပြုဌာန (MCRB) က သတ္တုတွင်း လုပ်ငန်း ကဏ္ဍ၏ သက်ရောက်မှုများအား လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း (Sector-Wide Impact Assessment (SWIA) on the mining sector) အစီရင်ခံစာကို ထုတ်ဝေလိုက်ပါသည်။ SWIA ကို တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ် ၈ ခုတို့တွင် ခဲမဖြူ၊ ရွှေနှင့် ထုံးကျောက် သတ္တုလုပ်ငန်းများအား အဓိကထား၍ ကွင်းဆင်းသုတေသန လုပ်ငန်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ ယခု ထုတ်ဝေသည့် SWIA အစီရင်ခံစာသည် MCRB ၏ စတုတ္ထမြောက် အစီရင်ခံစာလည်း ဖြစ်ပါသည်။

ကွင်းဆင်းသုတေသန လုပ်ငန်းများ၊ တည်ဆဲဥပဒေများ၊ လက်ရှိကနဦး ဆောင်ရွက်နေမှုများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သုံးသပ်ကာ မြန်မာအစိုးရနှင့် သတ္တုလုပ်ငန်းကုမ္ပဏီများအား အကြံဉာဏ်များ ပေးနေသည့် နိုင်ငံတကာနှင့် ဒေသတွင်း ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ၏ ဆွေးနွေးချက်များအရ မြန်မာနိုင်ငံ တွင် တာဝန်ယူမှုရှိသော သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းများဖြစ်ပေါ်လာရန်အတွက် အဓိကစိန်ခေါ်မှု ငါးရပ်အား သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ထားပါသည်။ ၎င်းစိန်ခေါ်မှုငါးရပ်မှာ-

- ၁။ သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းနှင့် ဆက်နွှယ်သည့် မူဝါဒများ၊ ဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများမှာ ရှင်းလင်းမှု မရှိခြင်းနှင့် တာဝန်ယူမှုရှိသော ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုဖြစ်လာစေရန်အဟန့်အတားများ ရှိနေခြင်း။
- ၂။ သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ လူမှုရေးနှင့် လူ့အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ သက်ရောက်မှုများအား စောင့်ကြည့်ရန်နှင့် ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် တာဝန်ရှိသည့် အစိုးရနှင့် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင်များ၏ စွမ်းဆောင်ရည်မှာ အကန့်အသတ်ရှိနေခြင်း။
- ၃။ ဓါတ်သတ္တုလုပ်ငန်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ လူမှုရေးနှင့် လူ့အခွင့်အရေး ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုများ ဒေသခံများအပေါ် သက်ရောက်ခြင်း။

၄။ ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားရာဒေသများရှိသတ္တုလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်မှုစနစ်မှာ လွန်စွာပြဿနာ ရှိနေခြင်း။

၅။ သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းကဏ္ဍတွင် တရားမဝင် တူးဖော်မှုများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လုပ်ဆောင်နေခြင်းအား ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် လိုအပ်နေခြင်း။

ယနေ့ ရန်ကုန်မြို့တွင် ကျင်းပသည့် အစီရင်ခံစာ ထုတ်ဝေသည့် အခမ်းအနားတွင် MCRB ၏ ဒါရိုက်တာ ဗစ်ကီဘိုမန်က "အသစ်ပြင်ဆင်ထားတဲ့ မြန်မာ့သတ္တုတွင်းဥပဒေက လွန်ခဲ့တဲ့ ဆယ်စုနှစ် နှစ်ခုကျော် လောက်ကတည်းက ပြဌာန်းခဲ့တဲ့ဥပဒေကို အခြေခံပြီး ပြန်ယူ သုံးထားတာပါ။ အဲ့ဒီ ၁၉၉၄ကပြဌာန်းခဲ့တဲ့ သတ္တုတွင်းဥပဒေကလည်း ခေတ်နှင့် ဆီလျော်မှု မရှိတော့ပါဘူး။ ဒါ့အပြင် သတ္တုတွင်းနှင့် ကျောက်မျက်လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ဥပဒေမူဘောင် တွေကလည်း သီးခြားစီပဲ ဖြစ်နေပါတယ်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ်က ပြင်ဆင်ခဲ့တဲ့ သတ္တုတွင်း ဥပဒေမှာလည်း သာမန်အချက်တွေကိုပဲ ပြင်ဆင်ထားတာ တွေရပါတယ်။ နောက်ပြီး မကြာခင် ထွက်လာ တော့မယ့် ၂၀၁၈ နည်းဥပဒေ ကလည်း ဒီပြင်ဆင်ထားတဲ့ ဥပဒေကိုပဲ အခြေခံရမှာ ဖြစ်တဲ့အတွက် အဲ့ဒါဟာ အပေါ်ယံ သက်သက်ပဲဖြစ်မှာပါ။" ဟုပြောသည်။

"မြန်မာ့သတ္တုလုပ်ငန်းအတွက် ချဉ်းကပ်လုပ်ဆောင်နေတာတွေကို ပြန်လည်သုံးသပ်ဖို့ လိုအပ် ပါတယ်။ ကျမတို့ရဲ့ သုတေသနအဖွဲ့က ဒီဆန်းစစ်လေ့လာမှုတွေကို လုပ်ခဲ့တဲ့အချိန်မှာ ဆိုးကျိုး သက်ရောက်မှု တော်တော်များများရှိတာကို တွေ့ရှိခဲ့ပါတယ်။ ထိခိုက်နစ်နာမှု အများစုကို အလုပ်သမားများ အပါအဝင် အမျိုးသမီးနဲ့ ကလေးအပါအဝင် ခံစားရပြီး၊ ပတ်ဝန်းကျင်ကိုလည်း များစွာ ထိခိုက်မှုရှိတာ တွေရပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံမှာ ခေတ်နှင့်ကိုက်ညီတဲ့ ဓာတ်သတ္တုဆိုင်ရာ Cadaster ကိုဆောင်ရွက်တဲ့အခါမှာ EITI ရဲ့ စံနှုန်းတွေနဲ့ ကိုက်ညီဖို့ အတွက်လည်း ပြန်လည် သုံးသပ်သင့်ပါတယ်။ မြန်မာ့သတ္တုတွင်းကဏ္ဍ ရေရှည်တည်တံ့ပြီး ဖွံ့ဖြိုးမှုတွေဖြစ်လာဖို့ ဆန်းသစ်တဲ့စတင်မှုတွေ၊ ရှင်းလင်းတဲ့ မူဝါဒဆိုင်ရာ ရည်ရွယ်ချက်တွေ နှင့်ရိုးရှင်းတဲ့ ဥပဒေတွေ မချလိုအပ် ပါတယ်။ "

"SWIA အစီရင်ခံစာထဲမှာ ကျမတို့ အကြံပြုထားတာတစ်ခုက လက်ရှိမှာစဉ်းစားနေတဲ့ အမျိုးသား အဆင့် ဓာတ်သတ္တုသယံဇာတဆိုင်ရာ မူဝါဒပေါ်ပေါက်လာဖို့ ဆောင်ရွက်နေချိန်မှာ ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ အကြံဉာဏ်ရယူတဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်တွေကို အစိုးရက လုပ်ဆောင်ဖို့ပါ။ မူဝါဒကို ချက်မှတ်တဲ့အခါမှာလည်း ကျောက်မျက်အပါအဝင် ဓာတ်သတ္တုအမျိုးအစားအားလုံး ပါဝင်ဖို့လိုသလို အစိုးရဌာန အချင်းချင်းကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုတွေ လုပ်ဆောင်ဖို့ လိုပါတယ်။ ဒီ မူဝါဒကလည်း ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် သဘာဝ သယံဇာတ ဖက်ဒရယ်စနစ်ကို အကောင်အထည်ဖော် တည်ဆောက်တဲ့နေရာမှာ အထောက်အပံ့

ဖြစ်အောင်ပုံဖော် သင့်ပါတယ်။ ဒါ့အပြင် နိုင်ငံတကာက ကျွမ်းကျင်မှုတွေနဲ့ အတွေ့အကြုံတွေကိုလည်း ရယူသင့်ပါတယ်။ ရေရှည် တည်တံ့တဲ့ သတ္တုကဏ္ဍအဖြစ် တည်ရှိနေဖို့ ဒီကဏ္ဍနဲ့ဆက်စပ်တဲ့ ဥပဒေအားလုံးကို ပြင်ဆင် မွမ်းမံနိုင်ဖို့ ဒီမူဝါဒက အခြေခံအဖြစ် ဖြည့်ဆည်း ပေးဖို့လိုပါတယ်” ဟု ဆက်လက် ပြောကြားခဲ့သည်။

MCRB ကိုပူးတွဲ တည်ထောင်ထားသော အဖွဲ့လည်းဖြစ်သလို SWIA အတွက် ကျွမ်းကျင်သည့် အကြံပြုချက်များ ထောက်ပံ့ပေးသော Danish Institute for Human Rights (DIHR) ၏ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးဌာနမှ ဒါရိုက်တာ Claus Teilmann Petersen ကလည်း ရန်ကုန်မြို့တွင် ပြုလုပ်သည့် အစီရင်ခံစာ ထုတ်ဝေသည့် ပွဲကို တက်ရောက်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်းက "မြန်မာအစိုးရက လက်လုပ်လက်စား သတ္တုတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းတွေကို တရားမဝင် သတ်မှတ်ထားရာကနေ တရားဝင် ဖြစ်လာဖို့ လုပ်ဆောင်နေတာကို ကြိုဆိုပါတယ်။ လက်လုပ်လက်စား သတ္တုတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်း တွေဟာ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို သိသိသာသာ ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုတွေ ရှိပါတယ်။ တဖက်မှာလည်း ဆင်းရဲတဲ့ လူထောင်ပေါင်းများစွာအတွက် အကျိုးပြုနေပါတယ်။ "

"လက်လုပ်လက်စား သတ္တုတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းတွေကို တရားဝင်ဖြစ်လာအောင် လုပ်ရတာဟာ ခက်ခဲတဲ့ လုပ်ငန်းပါပဲ။ အဲ့ဒါကို လိုင်စင်ထဲမှာ စည်းကမ်းချက်တွေ သတ်မှတ်ပြီးတော့ လွယ်ကူရိုးရှင်းစွာ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းဖို့ဆိုတာ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် တခြားသော နိုင်ငံတွေမှာ ကြုံတွေ့ခဲ့ရတဲ့ သင်ခန်း စာတွေကိုကြည့်ရင် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် အထောက်အကူဖြစ် စေနိုင်ပါတယ်။ လက်လုပ်လက်စား သတ္တုလုပ်ငန်းဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျူဟာကို ထိထိရောက်ရောက်ဖြစ်ဖို့ အဓိက အချက်အနေနဲ့ ထည့်သွင်းရမှာကတော့ အစိုးရက ပါတ်သက်ဆက်နွယ်သူတွေ အပါအဝင် လက်လုပ်လက်စား သတ္တုလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်နေသူတွေနဲ့ တိုင်ပင်ပြီး ဘယ်လိုလုပ်ဆောင် မလဲဆိုတာ ညှိနှိုင်း အကြံဉာဏ် ရယူဖို့ပါပဲ။ လက်လုပ်လက်စား သတ္တုလုပ်ငန်းတွေရဲ့ သဘောသဘာဝတွေကို အသေးစိတ် ထည့်သွင်း စဉ်းစားမှုမရှိတဲ့ ဘယ်လို ချဉ်းကပ်လုပ်ဆောင်မှုမျိုးမဆို သူတို့ရဲ့ အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်း ဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးကို ထိခိုက်စေမှာဖြစ်ပါတယ်" ဟုဆိုသည်။

သတ္တုကဏ္ဍ၏သက်ရောက်မှုများအား လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း၏ သုတေသနလုပ်ငန်း (SWIA) ကို သတင်းအချက်အလက်၊ တဆင့်ရရှိသော စာရွက်စာတမ်းနှင့် မှတ်တမ်းများအား လေ့လာခြင်းအပြင် မန္တလေး၊ စစ်ကိုင်း၊ ပဲခူး၊ တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး၊ ရှမ်း၊ ကယား၊ ကချင်နှင့် ကရင်ပြည်နယ်ရှိ ရွှေ၊ ခဲမဖြူ

နှင့် ထုံးကျောက် လုပ်ငန်းများကို ၂၀၁၆ ခုနှစ် အတွင်းတွင် ကွင်းဆင်း လေ့လာခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်း (SWIA) တွင် သတ္တုကဏ္ဍနှင့် ဆက်စပ်သည့် တည်ဆဲဥပဒေ မူဘောင်များနှင့် မူဝါဒများကိုလည်း အသေးစိတ် ဆန်းစစ် သုံးသပ်ချက်များ ပါဝင်သည့်အပြင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ဘေးအန္တရာယ် ကင်းရှင်းရေးဆိုင်ရာ မူဘောင်များနှင့် စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေးနှင့် နောက်ခံ သမိုင်းကြောင်းဆိုင်ရာ ဆက်စပ်စဉ်းစားရမည့် အကြောင်းအရာများလည်း ပါဝင်ပါသည်။

စီးပွားရေး၊ ကောင်းမွန်သည့် အုပ်ချုပ်မှုစနစ်၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ လူမှုရေးနှင့် လူ့အခွင့်အရေး ဆိုင်ရာ သက်ရောက်မှုများအား (Sectoral Level) ကဏ္ဍအဆင့်တွင် ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းတို့အပြင် (Project-level and Cumulative Impacts) စီမံကိန်းအဆင့်နှင့် ဆက်စပ်သက်ရောက်မှုများ အဆင့်တို့တွင် ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်း၊ မြေယာ၊ အလုပ်သမားနှင့် ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေး၊ အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးများ၊ ပဋိပက္ခနှင့် လုံခြုံရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် နှင့်ဂေဟစနစ် ဝန်ဆောင်မှုများ၏ ဆက်စပ်သည့် သက်ရောက်မှုများကိုလည်း ဆန်းစစ်ထားပါသည်။

SWIA မှ အစိုးရ၊ ကုမ္ပဏီများ၊ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၊ အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အခြားသောအစိုးရများသို့ အကြံပြုချက်များ ပေးထားပါသည်။ (နောက်စာမျက်နှာ တွင်ကြည့်ပါ။)

သတ္တုလုပ်ငန်းကဏ္ဍ၏ သက်ရောက်မှုများအား လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း၏ အစီရင်ခံစာ အနှစ်ချုပ်နှင့် အကြံပြုချက်များ

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အစိုးရသို့ အကြံပြုချက်များ

- ၁။ အမျိုးသားအဆင့် ဓာတ်သတ္တုသယံဇာတ မူဝါဒကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် ၎င်းကို သတ္တုတွင်းဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်း ဥပဒေအသစ်အတွက် အခြေခံအဖြစ်အသုံးပြုရန်၊ မြန်မာ့ ဓာတ်သတ္တု သယံဇာတမှ ဒေသခံများအတွက် အကျိုးရှိစေရန်နှင့် ပဋိပက္ခသို့ တွန်းအားပေးမှုများ ဆက်လက် မဖြစ်ပွားစေရေး သေချာစေရန်။
- ၂။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ၊ ဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာ၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဆိုင်ရာနှင့် သတ္တုတွင်းဆိုင်ရာ ပါမစ်များကို ထုတ်ပေးရာတွင် ရိုးရှင်းမှုနှင့် ဆက်စပ်ကိုက်ညီမှုရှိရန် လိုအပ်ပြီး ဥပဒေများမှာလည်း ၎င်းတို့အား အထောက်အပံ့ဖြစ်စေရန်။
- ၃။ သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း၌ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ကာကွယ်မှုများ လုပ်ဆောင်ရန်အတွက် ကိုက်ညီမှုမရှိသည်များနှင့် လစ်ဟာမှုများကို ဖြေရှင်းရန်။
- ၄။ ဥပဒေများနှင့် ပါမစ်နှင့်သက်ဆိုင်သော တာဝန်၊ ဝတ္တရားများအား လိုက်နာမှု တိုးတက်လာစေရေး တွန်းအားပေးရန်။
- ၅။ တရားစီရင်ရေးနှင့် ပြင်ပတရားစီရင်ရေးစနစ်များနှင့် ဆိုင်သော ကုစားသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များ အားကောင်းလာစေရန်။
- ၆။ အများပြည်သူ ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်းနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုများ တိုးတက်လာစေရန်။
- ၇။ လက်လုပ်လက်စား သတ္တုလုပ်ငန်းများ တရာဝင်ဖြစ်လာစေရေး တိုးမြှင့်လုပ်ဆောင်ရန်နှင့် အန္တရာယ် ဖြစ်စေနိုင်သည့် အလေ့အကျင့်များကို လျော့ချရန်။

သတ္တုတွင်းကဏ္ဍရှိ ကုမ္ပဏီများသို့ အကြံပြုချက်များ

- ၁။ တာဝန်ယူမှုရှိသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ပြုမှုလုပ်ဆောင်မှုများအတိုင်း နိုင်ငံတကာ စံနှုန်းများနှင့် အညီ ကျင့်သုံး လုပ်ဆောင်ရန်။

- ၂။ ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသည့် သက်ရောက်မှုများအား ကြိုတင်သိမြင်ရန် စစ်ဆေးခြင်းနှင့် ထိခိုက် စေနိုင်သည့် သက်ရောက်မှုများအား ကြိုတင်တားဆီးခြင်းလုပ်ငန်း (due diligence) များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရန်။
- ၃။ ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ရန်နှင့် လျော့ချမှုများ ပြုလုပ်ရန်။
- ၄။ ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားရာ နေရာများတွင် due diligence ကို အရှိန်မြှင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရန်။
- ၅။ သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းတစ်ခုချင်းစီတွင် မကျေလည်မှုများနှင့် နစ်နာမှုများကို လုပ်ငန်းခွင် အဆင့်တွင် တိုင်ကြားနိုင်သည့်စနစ် တစ်ခုတည်ထောင်ရန်။
- ၆။ ပါတ်သက်ဆက်နွယ်သူများ အထူးသဖြင့် ဒေသခံများနှင့် အလုပ်သမားများ စသည်တို့နှင့် ညှိနှိုင်း ချိတ်ဆက် ဆောင်ရွက်ရန်။
- ၇။ ဒေသခံများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်များ၊ ထုတ်လုပ်မှုကွင်းဆက်နှင့် ဒေသ၏ အကြောင်းကိစ္စများ တိုးတက်လာစေရေး လုပ်ဆောင်ရန်။
- ၈။ တရားဝင်မဟုတ်သော လက်လုပ်လက်စား သတ္တုလုပ်ငန်းများကို တရားဝင်လုပ်ငန်းများ ဖြစ်လာ စေရေး ထောက်ပံ့ကူညီမှုများပြုလုပ်ရန်။
- ၉။ တာဝန်ယူမှုရှိသော သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းများ၏ အလေ့အကျင့်များ တိုးတက်လာစေရေး စုပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုဖြင့် လုပ်ဆောင်ရန်။

တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများသို့ အကြံပြုချက်များ

- ၁။ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် သတ္တုတွင်းဆိုင်ရာ မူဝါဒနှင့် ခွင့်ပြုမိန့်များ တိုးတက်လာစေရန်အတွက် ချဉ်းကပ်ဆောင်ရွက်ရန်။
- ၂။ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် သတ္တုလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ရန် အတွက် ပါမစ်ထုတ်ပေးခြင်းဆိုင်ရာ စံချိန်စံနှုန်းများနှင့် ကောင်းမွန်သော အုပ်ချုပ်မှုစနစ်များ တိုးတက် လာစေရန်။
- ၃။ သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းများကြောင့် သက်ရောက်မှုများခံကြရသော ဒေသခံများ၏ အခွင့်အရေး များကို ကာကွယ်ရန်။

အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများသို့ အကြံပြုချက်များ

- ၁။ သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းများကြောင့် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများခံကြရသော ဒေသခံများအတွက် ကြိုတင်ကာကွယ်ပေးခြင်း၊ လျော့ချခြင်းနှင့်ကုစားခြင်းများ ရရှိစေရေး အထောက်အပံ့ပေးရန်။
- ၂။ ဆက်စပ်သော ဥပဒေရေးရာနှင့်မူဝါဒများအား ပြန်လည်ပြုပြင်ခြင်းများ ဆောင်ရွက်ရန် အတွက် တိုက်တွန်းအားပေးရန်။
- ၃။ ပါတ်သက်ဆက်နွယ်သူအားလုံး ပါဝင်သော ကနဦးဆောင်ရွက်လှုပ်ရှားမှုများတွင် ပါဝင်ခြင်း နှင့် ၎င်းတို့၏ အချက်အလက်များကို အသုံးပြုရန်နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုများအတွက် ကမ်းလှမ်းသည့် အခွင့်အရေးများတွင် ပါဝင်ရန်။

အခြားသော အစိုးရများသို့ အကြံပြုချက်များ။

- ၁။ သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းရှိ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ကာကွယ်မှုများ အားကောင်းလာစေရေး နည်းပညာအကူအညီများ ထောက်ပံ့ပေးရန်။
- ၂။ လက်လုပ်လက်စား သတ္တုလုပ်ငန်းများ တရားဝင်ဖြစ်လာစေရေး နည်းပညာ အကူအညီများ ပံ့ပိုးပေးရန်။
- ၃။ ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားရာနေရာများရှိ ရေရှည်တည်တံ့မှုမရှိသော သတ္တုလုပ်ငန်းများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော သက်ရောက်မှုများအား ဖြေရှင်းရန် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ အား ထောက်ပံ့ပေးရန်။
- ၄။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် တာဝန်ယူမှုရှိစွာဖြင့် ရင်းနှီးမြုပ်နှံနိုင်ရန် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုများအား တိုက်တွန်းအားပေးရန်။

နောက်ခံအကြောင်းအရာ

- ၁။ အစီရင်ခံစာအနှစ်ချုပ် (အင်္ဂလိပ်၊မြန်မာ)၊ SWIA ၏ အကြံပြုချက်အပြည့်အစုံ (လက်ရှိတွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာ တစ်ခုတည်းသာ ရရှိနိုင်ပြီး မြန်မာဘာသာမှာ မတ်လကုန်ပိုင်းတွင် ထွက်ရှိ ပါမည်) နှင့်စာမျက်နှာ ၂၄၈ မျက်နှာ ရှိသော အစီရင်ခံစာ (လက်ရှိတွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာ တစ်ခုတည်း ရရှိနိုင်သည်) တို့ကို <http://www.myanmar-responsiblebusiness.org/swia/mining.html> တွင် ဝင်ရောက် ကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။
- ၂။ SWIA ကို ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်း၏ စနစ်တကျဆောင်ရွက်ပုံ နည်းအဆင့်ဆင့်အပေါ်တွင် အခြေခံဖော်ထုတ်ကာ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ရှုထောင့်မှ လေ့လာ ဆန်းစစ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း၏ သက်ရောက်မှုများအား လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း (SWIA) နှင့် ၎င်း၏ စနစ်တကျဆောင်ရွက်ပုံ နည်းအဆင့်ဆင့်အား MCRB ကိုထူထောင်ထားသည့် အဖွဲ့များ ဖြစ်ကြသော Institute for Human Rights and Business (IHRB) နှင့် the Danish Institute for Human Rights (DIHR) တို့နှင့် ပူးပေါင်း၍ ဖော်ထုတ်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ MCRB မှ ရေနံနှင့် သဘာဝဓါတ်ငွေ့ကဏ္ဍ၊ ခရီးသွားလုပ်ငန်းကဏ္ဍနှင့် သတင်းအချက်အလက်နှင့် ဆက်သွယ်ရေးကဏ္ဍတို့၏ SWIA များကို ထုတ်ဝေခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ ဆီအုန်းကဏ္ဍ၏ SWIA မှာလည်း လက်ရှိတွင် လုပ်ဆောင်နေဆဲဖြစ်ပြီး ၂၀၁၈ တွင် ထွက်ရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။
- ၃။ SWIA တွင် အဓိကလူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အန္တရာယ်များနှင့် အခွင့်အလမ်းများကို မြန်မာအစိုးရ၊ ဤကဏ္ဍတွင် လုပ်ဆောင်နေသည့် ကုမ္ပဏီများ၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများသို့ ဥပဒေစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ တိုးတက်လာစေရန်နှင့် လုပ်ငန်း ကဏ္ဍမှ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ပြည်သူ့ပြည်သားများ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် အကျိုးရှိစေရန် ဖော်ပြ ထားပါသည်။ SWIA သည် ရှေ့မျှော်မြင်လေ့လာရသော (forward-looking) ဆန်းစစ်ခြင်း ဖြစ်ပြီး ကဏ္ဍတွင်းရှိ ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများကို ကြိုတင်ကာကွယ်ရန်၊ လျော့ချရန်နှင့် လုပ်ငန်း ကဏ္ဍ၌ ကောင်းကျိုးသက်ရောက်မှုများ တိုးတက်လာစေရေးအတွက် အကူအညီပေးနိုင်ရန် ရည်ရွယ် ပါသည်။ (ရည်ရွယ်ချက်နှင့် စနစ်တကျ ဆောင်ရွက်ပုံ နည်းအဆင့်ဆင့်၏ အသေးစိတ် အချက် အလက်များကို SWIA ၏ အပိုဒ် ၁ တွင်ကြည့်ရှု နိုင်ပါသည်။)
- ၄။ SWIA တွင် အဆင့်နှစ်ဆင့်ဖြစ်ပေါ်နေသော၊ ဖြစ်လာနိုင်ဖွယ်ရှိသော သက်ရောက်မှုများအား လေ့လာပါသည်။

- ကဏ္ဍတစ်ခုလုံးအားခြုံငုံလေ့လာသောအဆင့်၏ သက်ရောက်မှုများတွင် ကဏ္ဍအပေါ်တွင် စုပေါင်းသက်ရောက်မှု (aggregate impacts) နှင့် သတ္တုလုပ်ငန်းကဏ္ဍနှင့် မြန်မာ အသိုင်းအဝိုင်း (အပိုဒ် ၄) တို့အကြား အပြန်အလှန် အကျိုးပြုသည့် ပို၍ကြီးမား ပြည့်စုံသော ရုပ်ပုံကားချပ် “bigger picture” လည်း ပါဝင်ပါသည်။
- စီမံကိန်းအဆင့် သက်ရောက်မှုတွင် နေရာတစ်ခုတည်းရှိ သတ္တုစီမံကိန်းများမှ တပြိုင်တည်း ကျရောက်သည့် သက်ရောက်မှုများနှင့် သီးခြားတစ်ခုချင်း သက်ရောက်မှုများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဆက်စပ်သက်ရောက်မှုများ (Cumulative impacts) ပါဝင်ပါသည်။ (အပိုဒ် ၅)

၅။ SWIA တွင် တာဝန်ယူမှုရှိသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ဆက်စပ်သည့် နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများ ဖြစ်သော ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင် ဘဏ္ဍာရေး ကော်ပိုရေးရှင်း (IFC) နှင့် စီးပွားရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအဖွဲ့ (OECD) တို့ အပြင် သတ္တုကဏ္ဍဆိုင်ရာ စံနှုန်းများ ကိုလည်း မီးမောင်း ထိုးပြထားပါသည်။ ထို့အပြင် အစီရင်ခံစာတွင် ၎င်းစံနှုန်းများမှာ မူဝါဒများ ရေးဆွဲခြင်းနှင့် လက်တွေ့လုပ်ဆောင်ရာတွင် မည်သို့ ထည့်သွင်း နိုင်သည်တို့ကို မြန်မာနိုင်ငံတွင် တာဝန်ယူမှုရှိသော သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းများ ဖြစ်လာစေရန် အသုံးဝင်မည့် လုပ်ငန်းကဏ္ဍနှင့် ဆက်စပ်သော toolkits များကိုလည်း ရည်ညွှန်း ဖော်ပြထားပါသည်။

အစီရင်ခံစာ ရေးသူများ၏အကြောင်း

မြန်မာ့စီးပွားရေးကဏ္ဍ တာဝန်ယူမှုရှိရေး အထောက်အကူပြုဌာန (MCRB) သည် ရန်ကုန်မြို့တွင် အခြေစိုက်ပြီး ယူကေ၊ ဒိန်းမတ်၊ နော်ဝေ၊ ဆွစ်ဇာလန်၊ နယ်သာလန်နှင့်အိုင်ယာလန် အစိုးရတို့မှ ငွေကြေးထောက်ပံ့ထားပြီး ဒိန်းမတ်အခြေစိုက် Danish Institute for Human Rights နှင့် ယူကေ အခြေစိုက် Institute for Human Rights and Business တို့နှင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုများ လုပ်ဆောင်နေသည့် အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ကာ နိုင်ငံတကာစံချိန်စံနှုန်းများနှင့် နိုင်ငံတွင်း လိုအပ်ချက်များကို အခြေခံကာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် တာဝန်ယူမှုရှိသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ အလေ့အထများ ပိုမိုဖြစ်ထွန်းစေရန် ၎င်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အသိပညာ၊ စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် စကားပိုင်းများ ဖန်တီးရန်အတွက် ထိရောက်မှုရှိပြီး တရားဝင်မှုရှိသော လမ်းကြောင်းတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်စေရန် အတွက် ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် MCRB အားထူထောင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၊ အရပ်ဖက်

အဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရတို့နှင့် အတူ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နေသည့် ဘက်လိုက်မှုမရှိသည့် အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုလည်း ဖြစ်ပါသည်။

Danish Institute for Human Rights (DIHR) www.humanrights.dk မှာ ဒိန်းမတ်နိုင်ငံရဲ့ လွတ်လပ်သော အမျိုးသားလူ့အခွင့်အရေးဌာန ဖြစ်ပြီး ကုလသမဂ္ဂ၏ Paris အခြေစိုက်မှုများနှင့် အညီဖွဲ့စည်းထူထောင်ထားပြီး ဒိန်းမတ်နိုင်ငံနှင့် ပြည်ပနိုင်ငံများတွင် လူ့အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်ရန်၊ တိုးတက်လာစေရန်နှင့် မျှတသည့် ပြုမူဆောင်ရွက်မှုများ လုပ်ဆောင်ရန် လုပ်ပိုင်ခွင့် အပ်နှင်းထားသည့် အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ပါသည်။ Institute for Human Rights and Business (IHRB) www.ihrb.org သည် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် နိုင်ငံတကာမှ ကြေငြာ ထားသည့် လူ့အခွင့်အရေးစံနှုန်းများအကြား ဆက်နွယ်ဆက်ဆံမှုများရှိသည့် အပြည်ပြည် ဆိုင်ရာ think tank အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် Colombia တွင် မိတ်ဖက် အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်သည့် CREER မှ ပြုလုပ်သော သတ္တုလုပ်ငန်း SWIA ကိုလည်း IHRB မှ ထောက်ပံ့မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

နောက်ထပ် သတင်းအချက်အလက်များတွက်ဆက်သွယ်ရန်။

(မြန်မာဘာသာဖြင့်)- ဒေါ်ဖြူဖြူဇင်-သတင်းအချက်အလက်နှင့်ဆက်သွယ်ရေးအရာရှိ၊ 09799667713၊ phyuphyu.zin@myanmar-responsible-business.org